THE INSTITUTE FOR ADVANCED STUDIES OF WORLD RELIGIONS

FILM—STRIP NO.
MBB—1971— 230-119

BUDDHIST SANSKRIT MANUSCRIPTS

IASWR

MICROFILM PROJECT MBB -II

MBB-1973-230
1. Film strip number

75
2. Source

BHŪMICARĀ
3. Title

4. Additional titles, shortened forms of title, etc.

N.S. + 880 = A.D.
5. Year in which MS was copied (Nepali Samvat and Christian Era)

6. Name of Scribe

NEPĀLI PAPER
7. Material (Palm leaf, etc.)

DEVANĀGARĪ
8. Script

12 cm. x 30 cm.
9. Size

6
10. Lines to a page

17
11. Number of leaves in complete work

12. Missing leaves

RAVICANDRA
13. Author and Date of composition (if given)

14. Number of Chapters

Life of Buddha. It is very important
15. Remarks

rare copy

IASWR

MICROFILM PROJECT MBB

CONTENTS

Chapter 1. UPODGHĀTO NĀMA PRATHAMO VIŚRĀMA 2A1

" 2. KUMĀRODAYA 6A4

" 3. BUDDHATVĀDHIGAMA 7A3

" 4. TĪRTHAPARĀJAYA 10A2

" 5. ĀKĀŚASTHADEVODAYA 11B3

" 6. PṚTHVĪNIVĀSA 13B1

" 7. NAGENDRAVĀSĪDEVODAYA 16A4

" 8. MARTYODAYA 17A2

दान्वी लक्ष्मीनिवीर्यं धान ... रभिरुपमा २

मयासम्यक्... २

इयं सर्वानुनीकथा ४

भेदि ... धनी ... २

सं. ७म १

नमः सर्वज्ञाय॥ ॥श्रीसंपराख्याविदुर्द्विधिघातजित्तमोनिरस्यन्नभिभूतभानुर्मतः॥
तुदन्निशार्धेजितवासवंडमाःसर्वज्ञतेहैन्निह यस्य नोपमा॥ हितायतेनैवच्चरणाप्रवर्ति
ता विवर्त्तसम्यवृत्तकथानुवर्ण्यते॥ प्रकाशनीयेपिहिमोनमाश्रयन्नसाधुवीथीमपरम
न्विमाहते॥ २ ॥इंद्रयंप्रदीपसांशिखेवदेहिनांपुरस्कृतांज्ञानतमोनिरस्यति॥ प्रका
शनेऽस्याश्रुतस्यवधीमतांपराङ्मुखत्वंननिषेवितुंक्षमं॥ ३ ॥निदानभागंभजंति
कथामहाश्रियंयथाऽद्भिनीकृतविरम्तृतांऽसंश्रिता॥ तदादितःप्रघटितकथापूर

विनाशयिष्यति ३

गुरुः १

कथायाः २ प्राज्ञानां २ श्रोतु २ लोकानां ३ १ उर्वशी ... कथा २ प्रकाशते २

तस्मात् १

महतीशोभा १ नराकृति २ कारणवती २

पु २

१ कपिलेन ऋषिणा पुरा क्रियतामितिक्रमात् लोयानीयतेत्वास्त्रिकारस्ततो तेन कपिलनाम्न्यामि ३ — भ्रमवशात् ३

वन्मनोहरं श्रुतिविषयेनिवेश्यतां ॥ ४ ॥ ॥उपोद्घातो नाम प्रथमो विश्रामः ॥ १ ॥
आसीद्दिशालोन्नतसानुलक्ष्म्यापयोदपंक्त्यैर्वपरीतणाशृंगैः ॥ उदग्रधिष्ण्योर्गगनेऽवगाढं पुरं मह-
र्षेः कपिलस्य वस्तु ॥ १ ॥ सितोन्नतेनैव नयेन हत्वा कैलासशैलस्य यदभ्रशोभां ॥ भ्रमाउ-
दुपेतान्वहदभ्रुवाहान्सम्भावनाम्वासफलीचकार ॥ २ ॥ रत्नप्रभोद्भासिनि यत्र लेभे — यस्मिन्पुरे ३
तमोनदारिद्र्यमिवावकाशं ॥ परार्द्ध्यपौरैः सहवासतोषात्क्वेतस्मितैर्वा गतिरंगलक्ष्मी-
ः॥ ३ ॥ यत्रद्वदिकांतोरणासिंहकर्णीरत्नैर्दधाने प्रतिवेश्मशोभां ॥ जगत्यदृष्टं वसमान

उपगतान् ३ — धनाढ्यपौरैः २
१ गृहमुपरिस्थिताभूमौ तोरणो वर्त्तते तत्र सिंहमूर्तिः तेन कर्णी १

ऽदिवाकरः यत्रयस्मिन्पुरेऽपयातोऽपि उपगतोऽपि रामास्तु रेवन्दूनमिति तो पिश्चविमान्य

सं.था
२

मन्यास्त्वा ह्रींह्वगेहैम्निथस्ववक्रौ ॥ ४ ॥ रामास्तु रेवन्दूनं परिस्मूतप्रभान्यौ ऽपयातो
ऽध्यः विमान्तभानुः ॥ संतापयोगाद्दिववारिवेधुं पश्चात्समुद्राभिमुखः प्रतस्थे ॥ ५ ॥
शाकाडितानां यशसाऽतनेन दृष्टान्तभावं गमितोऽयमिन्दुः ॥ इतिध्वडैश्वारत्वलत्य
ताकैर्येनमार्हमऽस्याङ्कमिवौऽदयक्षत्र ॥ ६ ॥ ह्लावापि रात्रौ कुमुदप्रहासमिन्दोः करैर्य
द्वनतालयस्थैः ॥ सौवर्णहर्म्येषु गतोऽर्कपादैर्दिवा सरोजद्युतिमाऽऽललम्बे ॥ ७ ॥
महीस्पृतासूक्ष्मिकृतोऽभिषेकः श्रुद्धोदनौ नामन्त्र्यपौऽर्कवंशेः ॥ अध्याहायो वास्फुटपुराऽ

प्र

गुरुः
२

रं

वगलसा २

श्रीवंशोऽयंलसमस्यवसः १

रीकं पुराक्षिप्तराज्ञां तदेऽन्तं चकार ॥ ८ ॥ स्फूर्जत्तराद्यैरपि सपक्षरुवं प्रवृत्तं दधानो ऽपि म
दानुपेतः ॥ ईशो ऽपि नित्यं समदृष्टिपातः सौम्यस्वभावो ऽपि पृथुप्रतापः ॥ ९ ॥ भुजे
नयस्याऽभिहताः पतन्तो द्विषां द्विपेन्द्राः समराङ्गणेषु ॥ उद्वान्तमुक्ताप्रकरैः शिरोभिर्भ
क्त्यैव पुष्पाञ्जलिभिः प्रणेमुः ॥ १० ॥ अतिप्रतापादपधूय शत्रून्महोपरागाणि विवर्ति
तमभांसि ॥ उद्योतयामास जनं समन्तात्प्रदर्शयन्नाश्रयणीयमार्गान् ॥ ११ ॥ धर्मा
र्थकामा विषयं मिथोऽन्योन्येन वेशभावाऽऽस्वकमुरऽस्यनीत्या ॥ विस्पर्द्धमाना इव तत्र ऽध्यासि

२ समग्राः संपूर्णा देवस्त्रीति समग्रदेव्यः तासां निवहः समूहः तस्य अग्रदेवी नायकी: २

१ अपरिमाने:१ राजा१

नक्षत्रैः २ उदारसंख्यैः महत्सु संख्यायतेति १

सं·था ३

ध्वैस्तुगोचरैर्दीप्ततरां बभूवुः॥ १२ ॥उदारसंख्यैः सचिवैरसंख्यैः कृतोऽग्रभावः सोऽद
प्रभावः॥ शशीयथाभैरकृतोऽन्यथाभैः शाकेन्द्रराडेः स्तुततां रराज॥ १३ ॥तस्योऽति
शोभाविस्तृतातिशोभा रविप्रभावोस्ततमःप्रभावा॥ समग्रदेवीनिवहाग्रदेवी बभूव सा
व्यापगातैर्वृमाया॥ १४ ॥प्रज्ञाच्छुमातेर्विहितप्रवृत्ता गुरौ जने भक्तिरिवाऽनुवृत्ता॥ लक्ष्मी
रिवाऽधीशकुलेन्दुताभाज्जगत्यऽभूद्वत्तमदेवताभा॥ १५ ॥कामं सदा शीवरितंत
मिस्रं तथाऽपितां प्राप्य भृशं विरेजे॥ न हीन्दुलेखासु ऽपगामये श्रुभ्रांतता न तथा सतमसत्व

गुरुः ३

नृपकुले२

तामायो१ यथापूर्वं स्ततमसं प्राप्य अज्ञानत्वेनेति१

त्यक्तोन्द्रियेनमुन्यक्षपन १ दुर्बोधः १ २धर्ममूर्त्तिरिति लोकधातौ २

श्वेतकेतुनामा मायायाः ३

मेति॥ १६ ॥अतीन्द्रियेनाऽभ्रमनिद्रुष्कुहेऽयं सयाजनोयो ज्ञाखिहं तुनं शाक्यः॥इतीविद्वु
क्ष्मांप्रकृतिं विहायधर्मेरामासाक्षाद्विहिताह्विमूर्त्तिः॥ १७ ॥मुतोऽथकायान्तुषितास्त्रि
लोकीमुद्योतयन्नूत्तमबोधिसत्वः॥विवेशतस्याःस्मृतस्वकुक्षौ नन्दागुहायामिव
नागराजः॥ १८ ॥रक्ष्याविधानंप्रतिलोकपालालोकैकनाथस्यदिवोऽभिजग्मुः॥सर्वे सर्गाव ३
त्रभान्तोऽपिहिचन्द्रपादाभजंतिकैलाससगिरौविशेषं॥ १९ ॥मायाऽपितंकुक्षिग
तंदधानाविद्युद्विलासंजलदावलीव॥दानाभिवर्षैःपरितोजनानांदारिद्र्यतापंशम

यस्मात् २ ॐ द्रादयः ३ बोधिसत्वस्य ३

कैलाशगिराबेव वंदप्रकिरणाः चतीवशुभ्रतराभवंति तथैवयत्रबोधिसत्व

३ तथैवयत्रबोधिसत्वस्थितिःसप्तत्वैवलोकपालारक्षाविधानपरिकल्पयंति ३

भुवनं २ ब्रह्मेंद्रादिरेवान् २ ब्रह्मेंद्रादिभिः विजितवान् २ वंद्रमतं २

सं.क ४

यां बभूव॥ २० ॥प्रातः पयोदादिव तिग्मभानुः समुज्जवम्मौ प्रियमातृकुक्षेः॥ स्फुरन्मयू
खैर्विहिताऽन्धकारैश्चकासे लोकैकनकावदातं ॥ २१ ॥सुरप्रधानैः परिधार्यमाणो देहांऽ
शुजालैरऽस्तुरंजयन्मौन्नू॥ संध्याभ्रजालोऽपरिसंनि विष्टं नवांकुरांजविजिगाय लक्ष्मीं
॥ २२ ॥जन्मोत्सवेऽस्याऽद्रिशिखंडकोऽवीः प्रकीर्णपुष्पाभरणाच्चकंपे॥ स्वपेन च
दीऽपहिततांगाशोभं ततरंगहस्तैर्जलधिर्ननर्त्त ॥ २३ ॥पुष्पाकुमाकर्षितवारुणान्धोज
नांकसेवाः प्रववौ समीरः॥ सत्तूर्यनंत्तैः सुरसुन्दरीणां पौष्यैर्विमानैश्च नभो बभा

शोभया ३

गुरुः ४

वधिसलसपजन्ममहलमय २ कुसुमनवरोलैः १ संस्पर्शेनसुगंधतरः २

सि॥ २४ ॥सम्यक्परीक्षामवशाद्धृतोऽहतोपतापासु सुरैस्त्रिलोकी॥ तज्जन्मरत्नोपहि
तोपशोभं विशेषतः शाक्यकुलं ननंद॥ २५ ॥सिद्धान्तदर्थान्स्वभिवीक्ष्य दृष्टः सिद्धार्थ
इत्यस्य तु नाम चक्रुः॥ यश्चागवानभ्यधिकं वभासे यथा प्ररत्नैस्तपनीयनिष्कः॥ लोके
कनाथो भविताऽयमित्थं संप्राप्य सख्याकरणो मुनीन्द्रात्॥ ज्ञाताघचिन्तामणिवन्नृपानां
संभावनाभाजनतां जगाम॥ २७ ॥मनोरथैः सार्द्धमथो प्रजानां सकल्पशाखीव
विवर्द्धमानः॥ साधारणीकृत्य निजाप्तिभूतिं चकार लोकं धनदायमानं॥ २८ ॥वि

सं.नै. ५

थाकलाभिः सुभगां समग्रसल्लक्षयाप्तान्तनुमुंह्य हंतौ ॥ कृतानुरागैर्वंतमौलिलिंगांप्रका
महर्षीनवयौवनश्रीः ॥ २९ ॥ युवाऽथ धर्मैः सयशोमयूखैः श्रुली क्षितीशोथ जग
न्निवेशः ॥ यशांसि मर्त्यामरपुंगवानांऽयोतीषि वाकौऽतितिरश्चकार ॥ ३० ॥ धर्मे
कतानौवन सेषमागात् कावितिशङ्कामसऽथशाकयराङः ॥ अनङ्गराजस्य जयावहाभिः
संयोजयामास वधूभिरेनं ॥ ३१ ॥ संपूर्य संपूर्य शशीव रश्मीस्त्वशोभां जिगीषयेवाऽस्यव गुरु. ५
धूसुखानां ॥ अजातसाम्योऽतिविलक्षपाण्डुर्जगाम भूयोऽसहदैवकाश्यम् ॥ अभ्यास

१ स्तराद्रस्त्रीसृष्ट्यभ्यासयोगाद्गतोर्विवर्धितः चतुरः

चतुर १ ताभिरुपहितैर्दत्तैः कामचेष्टैः २ स्त्रिय १

योगादितीराखुन्नूनं विवृद्धवैदग्ध्याविधिर्विधाता ॥ विनिर्ममे तां ललिताङ्गशोभां सुरा
ङ्गनानां स्पृहनीयरूपां ॥ ३३ ॥ मनोहरैस्तैरुपहितैः सविभ्रमैर्विलासवान्तैः पिनृ
पलीलयान्वितैः ॥ जरारुजामृत्युहतमर्त्यदर्शनाऽस्पृहाश्रमे नरपतिर्विधिसमाययौ
३४ ॥ ॥ कुमारोदयो नाम द्वितीयो विश्रामः ॥ २ ॥ ॥ दुःखनिःसरणा
न्वेषी बोद्धमानः सुरार्षिपैः ॥ हित्वा राज्यमलंचक्रे गंधर्वारण्यावनं ॥ १ ॥ तत्र वने २
बोधिसत्त्वः १ देवार्पितैस्तैर्गत्रैः श्रमणकेशोऽश्वैर्वृतः ॥ जहारपरमोल्लक्ष्मीरवेः सन्ध्याभ्रमालि

वल्कलमयैः १ वल्कैः १
वृक्षविस्फस्थितादिभिः २ वनगजनायकवत् २
१ मुंडिताः शिरा १

१ अपराजृषिनाम भूतः दिष्टिर्धर्मकथनेन संतुष्टः १ बाधिगया भिधां २ विस्मृता २ उदयाते
भगा २ अत्यन्तं रूपं यथा बलेन पर्वतेन रत्नाकर नामरण्यादिनाशकारण महामृतं तत्कर्तुं २
१ भानुना स्वसंबंध का वाचक मोमि किंगिन राज्य प्रकाश इति दिवा स्वसंबंध स्थापित तत्त्व ब्रह्मप्रतिष्ठां धर्मस्य आनन्द स्वकारणयते १

संज्ञे ६

नेः॥ २ ॥पर्युपास्य गुरून्नत्वा तत्त्वधर्मे मनोरतिं ययौ॥ उदेतुं न हि भान्तेऽरुडः खद्योतानि ने

छुशिष्यते॥ ३ ॥उपगम्य महांभोधिं राजधानीं महार्हतां॥ वकार रक्षां तिरैवं डीनमार ॥ समाख्या २

द्विषः पराञ्जयी॥ ४ ॥आगमान्देवदैत्यानां तत्त्वोद्धर्तुं महामृतं॥ ज्ञानावलाधिराजेन

प्रभार्थसत्यसंप्रगारं॥ पूजार्हत्सत्यधैर्यं हि ग्रोऽह्यमाऽऽदायभावयेन्॥ जित्वा निःशे ॥ वाधित्वानसमुद्रं २

षदोषारीन्सर्वपापसंवीतभंपदं॥ ६ ॥अथाऽस्य जयवान्नैव समुदीक्ष्य तं तद्गुप्रभा॥ गुरुः

ज्ञातयन्तोऽखिलं लोकं विद्धे हर्षनिर्भरं॥ ७ ॥तयाकृताङ्गरागोऽवैभूर्त्विधातुम ६

अङ्गरागमिति

पूजार्हसत्य २ हातुर्योग्यं २ तद्गुप्रभया १

संततिर्गोत्रजननं ४ सत्यजित ४

गृहवासिनी ४

होत्सवो ॥ स्वविलासाऽनुकारेयान्नर्त्तयामासभूधवान् ॥ ८ ॥ रत्नान्यऽर्घवदोद्द

ऽश्चलसद्वीचिमयैः करैः ॥ सत्कौतुकमिवोन्नत्यै फेनहासः पयोनिधिः ॥ ९ ॥ आ

वव्रुर्वारुणन्तानीतं व्रतत्रिदिवौकसां ॥ कांतागीतरवाकीर्णमसौ भूनं प्रेक्ष्याङ्कणां

नभः ॥ १० ॥ पञ्चाशदथो ऽलयारामां कंचित्कालमुपेक्षितः ॥ कालं प्राप्यामृतं वर्षे

न्नृश्रीघनो हिंजनार्थकान् ॥ ११ ॥ ब्रह्माध्येष्वराध्यात्मं धर्मचक्रेऽवर्त्तयत् ॥

महतान्नृत्तमार्थितैर्दिष्ट्या दत्तं क्रियाविधिः ॥ १२ ॥ जिनार्कोवाकप्रभां प्राप्य

प्राप्त १

पंचकामभद्रवर्गीया:१ अश्वकारं४
प्रेरिता४
चतुर्महाराजादिविषयस्थै:३
धर्म:२

संथ ७

निरस्तध्वान्तराशाय:॥साक्षाद्बुद्ध:शिवंधर्मंभिक्षव:पंचसामरा:॥ १३ ॥भौमयक्षैरुदं
तीर्यैख्यापित:कौतुकादिव॥आरुरोहोऽकनिष्ठान्तंसुरसोपानमालया॥ १४ ॥धर्मोऽत्स
वेप्रवृत्तेऽस्मिन्नैवंदुंदुभिनिस्वनै:॥ननर्त्ताऽम्बुधिवस्त्राभूश्चलत्फेनपयोधरा॥ १५ ॥
तद्दर्शयितुमाऽऽश्चर्यंसर्वेषामिवदेहिनां॥सुगताऽऽभान्निरोधंवृक्षैतंमौलोकान्तरेष्वऽ
पि॥ १६ ॥बोधयामाससद्धर्मंसशिष्यानेऽथकाश्यपान्॥येर्वृतोऽभ्यधिकंरेजेसहो
डुभिरिवचन्द्रमा:॥ १७ ॥नृपतेर्बिम्बिसारस्यतत:सत्यान्तिंदर्शयत्॥अष्ठयान्तेहि

गुरु: ७

यै:शिष्यै:काश्यपाद्यै:२ श्रेष्ठम्रता१
चतुरार्यसत्यानि१

अन्येपि जनाः श्रेष्ठगं प्रापत इत्यर्थः १ महामोद्गल्यायनं १

शारद्वती नाम्नी ब्राह्मणी तस्याः पुत्रः १

पंथानं जनो ऽन्यः प्रतिपद्यते ॥ १८ ॥ शारद्वतीपुत्रमथो ऽपि कोलितं शिष्यत्वमानीय
जिनो ऽधिकं वभौ ॥ तावन्न मेरुः सुतरां प्रकाशते यावन्न सूर्योडुपती प्रदक्षिणौ ॥ १९ ॥ ॥
बुद्धत्वाधिगमो नाम तृतीयो विश्रामः ॥ ३ ॥ ॥ इति गते वर्तितस्य शासने गुणमह
तः शिरसा ऽर्च्यतीयतां ॥ उदयनगामु ऽपागतैर वौतमद्रवतीर्थ्यमितं व्यालीयत ॥ १ ॥ क्वचि
दः धमजनेषु सार्विकाशादिनमसकाद्भवजातमूर्छितोभा ॥ परिरुत्तवुर ऽशेषतीर्थसि
द्धाः समयविरोधितथागतसौतत्रत ॥ २ ॥ तस्यां तैमरुरं यन्त्र वेयमवनीनेवां यसं ऽभो

रुष्टाहे

कर्मणि १ मत्सरेण २ प्रतीत्व २ मारमतं ३

धर्मन्द्रष्टा इत्यर्थः १

२ ईश्वरः कस्मै विदधि इदं जगदीश्वरकर्तृतामिति सकथितः केचितं डितावदंतीति २ कुम्भकारः कुलालस्यादिति १ वान्य

२ जलसंयोगात् क्षितिर्भवति ३ क्षित्याविनाज्जलं न भवति जलादिनावक्षितिर्न भवति तस्माद्धेतुः प्रवरः २

निधिः स्त्र्यां वृन्दमसौ निवेशः शुभगौनितौ जगज्जक्षकः षो ॥ ईशानो न कुलालवद्धी दिक्षिं वेद्यो कस्यानि
र्माणकृतः सत्वो त्वीश्वरकर्तृतां जगदिदं वै तीति केचित् किल ॥ ३ ॥ व्ह क्षिर्वारिमयी घनाः क्षिति
मयाः सौदामिनी तिजसी नादो वायुमयो ऽत्र केन सहहितं कस्यो ऽक्षिति किं संगतं ॥ यद्वर्षन्तिं गभी
रनादस्तुभ गी विशुद्धिलासै घना स्तस्माद्धेतुर्भृतैः स्वभावनियमादित्यर्थ प्र— तीतरे ॥ ४ ॥ ना ऽ
भूतस्य निवेशिनो ऽस्य जगतः कल्पादये संभवः कल्पांते विगताच्च यो न विलयः कस्या ऽपि सं
पद्यते ॥ आविर्भावतिरोगती तु भवतो भावा नि वो ऽह निशं यच्चो ऽक्तो सदसद्विनाश भवने नै

वक्ति २ गुरुः ८

२ श्रूयमाणपर्यंतं कुलकं कस्मै विदधि हेतुः कर्तृत्वे ३ मनुः

येन: अष्टादिपंडिता:।

कस्मै विदपिआगाच्छून्यमिति

त्योऽकुरेकुपुनः॥ ५ ॥अयं नलोको न परो न माता न पिता न सखो न न लोक विज्ञः॥अमोऽयमेवंस
स्वरूक्तेतितिरव चित्रतुल्यं जगदाऽकुरत्ने॥ ६ ॥सर्वत्र चेज्ञवतीश्वरात्माऽनुभवेत्सोऽप्येवमित्यस्थि
तिर्नो चेद्भित्यत यात तथैव भुवनं स्याद्धेतुरूपाद्वयात्॥नित्यस्याऽस्तिजनिक्रियेति च मृषा वे
द्याऽपि कर्तुं भवेत्साक्षिभ्रान्तनने सदैव सकलं स्याद्धान्तवा ज्ञातु चित्॥ ७ ॥भूतक्षोभमय
घनाज्जलमुवोवाभूत्तभूयस्तथा तद्धेतु थेतया निनादस्तदितः सांद्रघनैः सकृता॥स्याच्छे
दि थेन यं घनादिति वहः किं स्यादिहासंगं तेनाधे छूतुरतो भवेन्न नियतं किंचित्कचिज्ञा

सं.था
९

वत्तः॥ ८ ॥आविर्भावतिरोभावौ कुतस्त्वमे सर्वं यदा शाश्वतं नाऽपूर्वौ हि भवेत्तसमोऽर्कोत्त
मस्तापाङ्कः क्रियाऽनर्द्धिकृत्॥सत्त्वाश्चाःप्रविकुर्वतिऽथसकलं न तु च्छेवत्वं गतानित्याएवत्
मंतिव्वेवमितिवदेत्तद्विरुद्धवयं॥ ९ ॥सर्वज्ञनास्तियदिप्रमापितभवेन्नास्तीतिसिद्धं कु
तोयेनास्तीतिनिरूप्यतेऽथतद्दृतेतद्धाकुतोऽसम्भवि॥सर्वत्रानुपलब्धितःकुतइयं सर्वा
पलब्धिःक्षतिर्भ्रान्ताःसर्वधियोहिकेयमधुनाधीःस्याज्जगद्व्यापिनी॥ १० ॥श्वभ्राँयमानभि
ति वीक्ष्य कुतीर्थमार्गभा — समंमुनिवरोजगतःप्रणेतुं॥लोकंसहेतुसमदृष्टतुसज

उर्वतीमृत २
मस्यानेमेश्वरस्य...मानपर्यंतं कुर्तकं

गुरु.
९

१ प्रलयकाल भूते ... परिवत्त ... इति प्रलापेन ... १   १ संसार
 मिथ्याद ... २   २ प्रकाशमाने २

न्मनाशंसन्नश्चसम्यगानयाः कथयावभासे॥ ११॥ ॥ तीर्थ्यपराजयोनामचतुर्थोविश्राम॥ ४ ॥ ॥प्रथमंच निदानकांड॥ ॥विवर्त्तमानेभुवने प्रभासुरंप्रज्ञानिवेशोपरिशोभितांम्बरं॥ प्रभूतकर्मोत्थमिवार्क्कमण्डलंविमानमाश्चर्यमुदियायवैधसं॥ १॥
मूर्थैर्तैदाभाक्षुरदेवतालयाश्च्युतोऽतिकर्मोदितशुभ्रदेहभाक्॥ प्रविश्यसत्वोऽन्यतरोविभूषयांवभूवश्चक्रामधुधरंयथोडुराट्॥ २॥ समृद्धितोध्यानयु — ः समाभुवन्दशाभ्रकल्याभ्रप्रसमादधे॥ भवन्तुनामोनुपमाविभूतयःसतांमहिम्नः कृतएवविक्रिया॥ ३॥

१ आभास्वरोनामलोकः ... विमानंश्चा ... चकार ३   विमानमध्य   कृक्रिया १

२ ... वक्रसत्वः विकाहारः २   निश्चितं १   २ धनसंपत्यादीनांवृद्धिंकुर्वन् २

स॰ का॰ ादंततस्त्वकोऽरतिमांविचिंतयन्नहोवताऽन्योऽपिभवंत्तुदेहिनः॥स्वैकर्मजैराऽऽत्मग्रहोऽ
१० वैःसुरैःशशीवनक्षत्रगणैर्ह्यमावभौ॥ ४ ॥निरीक्ष्यतानाऽऽत्मधियासहोऽदितान्तःऽहंविधा
तेतिसमुन्नतिंयथौ॥धिगऽज्ञतांयत्रमहात्मनामऽपिनकाकतालीयनयोन्नमूढय॥ ५ ॥
उदीक्ष्यदेवाश्चपितंपुरोऽर्दितंमहर्षिकंकर्तुंतयाऽनुमेनिरे॥किमऽत्रवित्रेयकुताऽस्यस
न्मतंजनोतिसंभावनयाऽनुगच्छति॥ ६ ॥अथापरैर्ब्रह्मगृहैःसुकर्मजैर्वभौध्रुवब्दीप्स पु॰
रतिस्मभूयसी॥विनीयतज्जन्मह्दशोवकौतुकंदशाधिकाःकेत्यपहृतोऽभ्यवर्त्तत॥ ७ ॥ब्रह्मा १०

दीनिवसावासानादर्शीकृत्यकर्मणा॥ब्रह्मकायिकगीर्वाणानिरमायेस्तसालयाः॥

॥प्रतिबिम्बवदेतेषामुत्थितानिरवदर्पणे॥पुरोहितविमानानितच्छायामाललेवि

रे॥छत्रैर्वासनमथागारैर्भूषिताउपरिस्थितैः॥वशवर्त्यालयाः काममभ्दूतकर्मोषि

तावभुः॥ ॥स्पर्द्धमानान्यमीभिर्वासंवभूवुः स्वकर्मतः॥निर्म्माणरतिवेश्मानि

राजितान्यप्सरांगणैः॥ ॥कर्मणागगनीभोधौगाह्यमानइवास्थितः॥फेनोद्ध

यनिभारेजुः सकांततुषितालयाः॥ ॥भूत्वास्ववीजतोदेवदेवीभ्रंगीकुलान्यथ

॥नभोकुंदमलंचक्रुर्यामसद्मानिप्रभवत्॥ ॥षडुत्रकायाच्छ्रुतिपूर्वपूर्वकादधो

११ ऽधस्वप्रतिकल्पस्तुथित्ताः॥अधोवतारेविधिनेवनिर्मित्ताविभक्तसोपानपदाश्रयाव

तु४॥ ॥ ॥द्वितीयकांडेश्राकाशस्थदेवोदयोनामप्रथमोविश्रामः॥ १ ॥ ११

अथस्मृत्तान्यजन्मानोमेर्वादीनांदिहक्षया॥स्वर्हेभ्योऽधोविनिश्चेरुर्यामदेवागभक्ति

वत्॥ १ ॥सुमेरुराऽसीदिहशक्रः पूरभूस्युगंधरोऽभूदिहसागरोऽभवत्॥इती

हत्तेर्षांस्मृतिपूर्वमायतीशरीरतश्चप्रादुरभूत्समीरणः॥ २ ॥उषर्यधस्मात्प्ररित्त

विक्षेपपरिमंडलं भुव उपांतदेशान्नृपरित्तः परिभ्रमन्॥ स्वयं कृतिं पातुमिवात्मदृन्वय
न्मस्वक्रवालवहिरंबु संनिधिं॥ ११ ॥वहिष्ठशीतातहृतोन्नपसागरं तयोर्विदिक्ष्वेव विधा
यसंगामं॥ दिक्षुश्च तत्तेऽनुनयाद्दिवाकरोत्स विस्तराधीपस्वतुष्टयं सृजन्॥ १२ ॥क्रमा
न्महारत्नमयत्वमागमन्नवाऽवलेन्द्रः पृथवीमुदात्मता॥ महद्भिरुच्चैर्गमितात्सभिः स
मानतीवभाऽगातिरत्तियोषिता॥ १३ उदावबीकृत्तमिदं पवनेन दृष्टा मा स्मात्रकोऽ
पिपिप्सुनो लभताऽवकाशं॥ शंकामित्तीव जलदाहितवद्धधाना श्रापादिरंभ्रमऽरविलं

विदृधुःपयोभिः॥ २ ॥ ॥द्वितीयकांडेपृथिवीनिवासोनामद्वितीयोविश्रामः॥ २ ॥
॥ ॥अथाधिपत्येसकलावनी— मित्राभिषेकुंजलधीन्द्रवारिणाः॥वितिष्ठमानैर्वहि
र्वृत्तोधतःकुलाचलेन्द्रैःपरितोभिवेष्टितं॥ १ ॥सदानिरालम्बतयादितश्चसंप्रगादि
दंमास्मनिपन्नतांभुवि॥इतीवकूटैश्चतुराशमुन्नतैःसमुद्धहंतंवितितत्वमस्तलं॥ २ ॥ उरु:
गतस्यलोकादधिकांसमुन्नतिमभ्युत्करूपान्यसमानवृत्तितां॥इतीवजेतुंभुवनेसमंत १३
तःस्वरूपयोगंपवचतुरस्त्रभागतं॥ ३ ॥अनन्यकर्मोदयिनांदिवौकसाःमनाप्तमूर्त्तां

स्थितयेविमध्यतः॥वलीश्वतस्तोपलयायमानतामुपागतांस्वरूपवदेवविभ्रतो॥ ४ ॥अय
त्नमध्यस्थतयाक्कविन्नतोऽतएवलोकैःख्यातउत्तरीकृतः॥इतीवपार्श्वेषुसविस्मयाद्दिशो·
तुरंजयंतंवपुषातिभास्वता॥ ५ ॥प्रकीर्णपुष्पैःसहितोऽकृतैःपदैर्नतोन्नमडलत्तविविस्व
विग्रहं॥प्रभूयसेड्राःस्त्रिदशाःस्वकर्मतःसुमेरुमाक्रीडनगंप्रचक्रिरे॥ ६ ॥अनेक
रत्नोन्नवसालभित्तिभिःकक्तुभवभूनांकृतदर्पयोत्सवं॥तदाननंतंखंकठिनुंसगोपुरैःस
भाग्रहायैरिवहूरसुस्थितं॥ ७ ॥निदर्शनंकिंपरमस्यसंभवेद्धिहायरूपंस्वमितीवक

सं
१४

र्भरणा॥ विधीयमानंस्तुग्रहैः परस्परंचक्रुर्महारत्नमयैर्निदर्शितं॥ ८ ॥कपोतपालीहरिक

श्रीतोरयोर्विराजमानंवहुभक्तिसंकुलं॥ विधायमानंविततैरिवध्वजैः पुराधिपत्यैकत्त

पट्टबंधनं॥ ९ ॥नदीतडागोपवनोत्थपुष्पजैर्वहीरजोभिर्विहितांगरंजनं॥ धनैर्य

थाकाममुपस्थितोदयैर्मनोरथैर्वान्तरुदीर्घसौष्ठवं॥ १० ॥अनर्घनानाविधरत्नदी गुरु

प्तिभिः सदांधकारंप्रतिहंतुमुद्यतं॥ सरोजसंकोचविकाशसूचितैर्निशादिनैः स्वापवि १४

बोधनक्षमो॥ ११ ॥अतुल्यरूपोदयशोभयापरंजगत्यलब्धप्रतिरूपमाश्रयं॥ पु

रंहमेरोर्मुकुटत्वमागतंसुराजधानीविदधौःसुदर्शनं॥ ॥कुलकं॥ ११ ॥सुगंधुरा
शाश्रपिराजिकामरैर्न्नभाश्रनीयंतविलासशैलतां॥चतुर्महाराजविभूषितोदराःपु
रश्चतस्रश्चपुरप्रधानतां॥ १२ ॥पुरंदरेणाथ॥दृत्यनायकैर्यथाककुब्राजिकपि
गवैरपि॥कृताधिपत्याःकुभनीतिभूषणैर्द्वयेपिदेवाव्यहरन्नतेकथा॥ १३ ॥वि
वध्यमानागमतंप्रतिप्रियाजनैःशनैस्त्रानतनीयकेरवन॥सभांसुधर्मामसरें ऽभू
षाला——जनेनानुमतांजगाहिरे॥ १४ ॥विरायभुक्तांतमितोपरेगताःकृतप्र

सं
१५

कोपाश्रुबिन्दुरंगनाः॥ शरीरमासीदिह नीतनकेवलं मनस्तथैव ऽन्तनन्यथाकिसु— कोप
ना॥ १५ ॥मुहुर्मुहुः कर्स्य समीपमागतां विघच्छवीनां करगीतया परे॥ विलास
यामासुरनंगयोषिता कृतांगशोभा नगराग्रसुंदरी॥ १६ ॥नदीमटाड्डनम
यान्महारथैर्मनोजवाभिर्मणिनोभिरापगाः॥ विगाड्यकेवितत्समनम्पशेग पुरि:
तौर्व्यहापुरन्योऽन्यापराजयोद्धितैः॥ १७ ॥विभूषमाणाः क्षितिपूरहोषरैः १५
सुसुंदरीभिर्मकरीर्दपिंजराः॥ विनादितेषघ्द्वरकाकिलारुतैर्विविक्तरत्नारथया

त्रयावते॥ १८ ॥विरस्य युद्धाय कृतोद्धवान्द्विषो विधूय केचि द्विविधैः पराक्र
मैः॥ विधीयमानं मुदिताप्सरोगणैः पुरप्रवेशोऽनुबभूवुरुत्सवं॥ १९ ॥दीव्यंत
ऽत्यमी देवाः स्वशत्रुभिरकंपिताः॥ न कल्पसंक्षयं यांत्मप्रसादशमत्प्रभविष्णुः॥
२१ ॥ ॥ द्वितीयकांडेनगोद्भवासिद्देवोदयो नाम तृतीयो विश्रामः॥ ३ ॥
कल्पद्वये परमतोऽभिगताऽऽत्मभावाः स्त्रीपुंनपुंसकविभागविवर्जितांगाः
॥ लोकेन भस्कुलवराः स्मवरंति मर्त्या भ्राय यथाग्रहगणाः स्वशरीरदीप्त्या

सं
१६

॥ १ ॥ तेषामथापरह्मां पृथिवीलसातां सौरभ्यसुंदरतरां मनुजो विभाव्य ॥ लो
भान्वितोऽभयवज्रहारस्तथाऽपरेऽपि संवासतो हि वरितं मनुजा भजंते ॥ २ ॥ दी
प्रिक्षयं गुरुकृतं तावत्तनोरवापुरा॥ हारयोगमनुपगम्य समस्तसत्वाः ॥ लोभंनि
दानमवलंब्य विप — रिखंससावर्जगति पूर्वभियं प्रवृत्ता ॥ ३ ॥ श्रेष्ठेन्द्रायाभ्र
वणायाथ समंभरवीन्दुनमश्चो विदेह पररयो: सहसैव दभूत्तां ॥ एतावपां गगातदक्षि
विलोवनाभावुवैस्तारां दधदतीवनभो विरेजे ॥ ४ ॥ कृतायतां जनस्पृष्टविद्व

पुः
१६

न्तो विंशतिरेव गतानन्तुकन्याः॥ उदयेति तिमिरारि विधिनाभाश्च पर्यांति हि संह्वातिसं

तः॥ ३ ॥ ॥ मन्योदयो नाम चतुर्थो विश्रामः॥ ४ ॥ द्वितीयैव विहन्तेना

नावस्थाकांडं॥ ॥ इतिर विवंद्र कृताभाम्भूमिवराः क्षौड्रसमरसरक्तयाः॥ श्रू

तिभोडितो विवर्ष्मा विभूवुरन्ये रुविरवर्ष्माः॥ अपमेनेभ्रुभवर्ष्मा विवर्ष्मिमिति तेष्ठ

महारत्ते वलसा पूर्वकनयानुमरणं चकार शोकातुरं वर्जन्तं॥ छ हृद्दृष्वा पद्मिौ

थीभू पर्य्यटकाडृक्षीयुरुपकर्त्तु पार्द्धिकुमानप्रणयारोपितदाशास्तथैवासन्तू॥